

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ ТА РЕДАГУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету журналістики
В.В.Костюк
(підпис)

« _____ » _____ 2019 р.

ВИДАВНИЧА СПРАВА ТА РЕДАГУВАННЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки першого освітнього ступеня (бакалавр)
(назва освітнього ступеня)

спеціальності 061 журналістика
(шифр, назва спеціальності)

освітньо-професійна програма журналістика

Укладач: Романюк Наталія Василівна, к.філол.н., доцент
(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри видавничої
справи та редагування

Протокол № 1 від “29” серпня 2019 р.
Завідувач кафедри видавничої справи
та редагування

(підпис)

Т.М.Плеханова
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету журналістики

Протокол № 1 від “29” серпня 2019 р.
Голова науково-методичної ради
факультету журналістики

(підпис)

Н.В. Романюк
(ініціали, прізвище)

2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>06 – Журналістика</u> (шифр і назва)	За вибором Цикл професійної підготовки	
	Спеціальність <u>061 – «Журналістика»</u> (шифр і назва)		
	Освітньо-професійна програма <u>журналістика</u>	Рік підготовки:	
		4-й	5-й
Індивідуальне практичне завдання: редактура й коректура одного з періодичних видань		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		7-й	7-й
		Лекції	
		10 год.	6
	Практичні		
	20 год.	4 год.	
	Самостійна робота		
	60 год.	80 год.	
	Вид контролю: залік		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Рівень вищої освіти: бакалаврський		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – ознайомити студентів з основними теоретичними положеннями й методологічними засадами видавничої справи й редагування, подати основні відомості про їх етапи розвитку, специфіку формування едитології в Україні.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з основними положеннями теорії та практики видавничої справи та редагування;

- навчити орієнтуватися в сучасному національному редакційно-видавничому світі, відповідно порівнюючи його із системами Європи й Америки;

- надати їм уніфіковані алгоритми для опрацювання авторських оригіналів різних видів видань на всіх етапах видавничого процесу.

Студенти повинні знати:

- загальні, правові та організаційні питання, пов'язані з діяльністю редакційно-видавничого підрозділу чи видавництва певного типу;

- основні етапи редакторсько-видавничого процесу;

- вимоги до різних типів видань.

уміти:

- орієнтуватися в методологічних засадах зазначених дисциплін;

- використовувати набуті теоретичні знання під час проходження практик;

- проводити редакторську підготовку газетних, журнальних і рекламних видань

- застосовувати основні видавничі норми редагування та коректурні знаки.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей:**

Інтегральні компетентності: Здатність виконувати складні спеціалізовані завдання в галузі соціальних комунікацій, зокрема видавничої справи та редагування, вирішувати проблеми в ході редакційно-видавничої діяльності, що передбачає застосування положень

Загальні компетентності: здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність формувати видавничу політику.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: знати українське та міжнародне законодавство у сфері авторського права; основні принципи та поняття у сфері захисту інтелектуальної власності; права та обов'язки учасників масово-комунікаційного процесу; здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для вирішення професійних завдань; здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій, зокрема з галузі видавничої справи та редагування у своїй професійній діяльності; здатність створювати видавничий продукт різних видів і типів; здатність правильно застосовувати українські та міжнародні стандарти при оформленні, підготовці до друку періодичних видань; аналізувати друковані видання щодо правильного чи неправильного застосування в них видавничо-поліграфічних стандартів.

Міждисциплінарні зв'язки.

При вивченні курсу «Видавнича справа та редагування» студенти посилаються на знання про соціальні, економічні та історичні умови виникнення журналістики та реклами, отримані з дисципліни «Вступ до спеціальності», «Історія української журналістики». Із загальними поняттями з оздоблення рукописних і друкованих видань студенти ознайомлені під час вивчення дисципліни «Історія української та зарубіжної культури».

При викладанні курсу «Видавнича справа та редагування» необхідно враховувати його зв'язки з дисциплінами «Газетно-журнальне виробництво» (специфіка класифікації видавничої продукції, особливості створення періодичних видань), «Комп'ютерно-технічні засоби» (особливості верстки, макетування, шрифтового оформлення).

1. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Видавнича справа та літературне редагування як складова культури

Тема 1. Концепції витоків вітчизняного друкарства

Російська (радянська) концепція. Концепція західних учених. Концепція Івана Огієнка, Ореста Мацюка та Якіма Запаса. Сучасні фальсифікації наукових концепцій. Вітчизняне видання в лещатах цензурних та партійно-адміністративних заборон і обмежень

Тема 2. Видавнича справа в Україні на сучасному етапі

Ситуація в українській книговидавничій справі після розвалу радянської імперії. Закон України «Про видавничу справу»: вплив суспільно-політичної ситуації в державі і окремих парламентарів на зміст і характер прийняття Закону; структура Закону, його позитивні сторони й недоліки; характер і зміст боротьби вітчизняних видавців за удосконалення законодавства з видавничої справи та її результати характер і зміст прийнятих 2001 року поправок до Закону про видавничу діяльність і їхній вплив на стан книговидавничої галузі. Порівняльна характеристика законодавства України, Росії та Польщі щодо видавничої справи. Головні ознаки класифікації сучасних видавництв. Набутки, тенденції і проблеми українського книговидання сьогодні: тематичний, мовний, географічний аспекти.

Тема 3. Видавнича продукція та її види.

Поняття «видавнича продукція». Критерії поділу видавничої продукції на типи і види. Видавнича продукція за: цільовим або соціально-функціональним призначенням; адресністю читача; знаковою природою інформації; формою і матеріальною конструкцією; приналежністю до видавця, автора чи спонсора; рівнем художнього оформлення та кількістю видань, періодичністю випуску; мовною ознакою. Безпрограшні видання. Кон'юнктурні видання. Ексклюзивні видання.

Тема 4. Книга як основний предмет видавничої діяльності

Природа книги. Матеріальна структура книги: книжковий (паперовий) блок; деталі книжкового блоку (вкладки, наклейки); обкладинка (оправа); суперобкладинка; форзац (за наявності оправи); корінець; каптал (за наявності оправи), футляр; закладка. Змістова частина побудови книги: службова (видавнича), вступна, основна, заключна.

Тема 5. Правове регулювання стосунків між видавцями, авторами, поліграфістами та реалізаторами

Типові видавничі договори й особливості видавничої практики. Роль редактора в укладанні видавничих угод. Видавничі договори та їх види. Виробничі договори. Централізована й ринкова системи продажу видавничої продукції. Становлення нової мережі продажу видавничої продукції в Україні: відділи маркетингу видавництв, книжкові магазини та їх відділи, книготорговельні фірми, дрібнооптові (гуртові) книготорговельні підприємства, лотки й кіоски з продажу друкованої продукції, Інтернет-магазини, книжкові базари, книжкові ярмарки, книжкові клуби, прямий продаж без посередників, фізичні особи (книгоноші), книжкові відділи непрофільних торговельних підприємств, відділи «книга – поштою». Міжнародні книжкові ярмарки як спосіб утвердження видання у світовому книговидавничому просторі.

Розділ 2. Редакційно-видавничий процес і редакторська підготовка видань

Тема 6. Головні складові редакційно-видавничого процесу

Визначення й обґрунтування поняття «редакційно-видавничий процес». Загальна характеристика підготовчого етапу. Загальна характеристика редакційного етапу. Види редагування. Складові загального і спеціального редагування. Сутність і зміст рецензування майбутнього видання. Порядок роботи редактора з авторським оригіналом. Загальна характеристика виробничого й маркетингового етапу. Видавничі норми редагування для основного простого тексту: числа, переліки, скорочення, виділення, цитати, чужомовні тексти. Видавничі норми редагування для основного складного тексту: таблиці, формули, ілюстрації.

Тема 7. Редакторські професії та фахові вимоги до них. Економічний мінімум для редактора, видавця, журналіста

Сфера застосування редакторських професій. Редакторські посади у видавництві: фахові вимоги та функціональні обов'язки Сучасний редактор: проблеми професійного вишколу Економічний поняттєвий мінімум для редактора-видавця та журналіста. Типова структура витрат на конкретне друковане видання (гонорарні, загально видавничі, редакційні, поліграфічні, маркетингові). Методика складання кошторису друкованого видання. Шляхи зниження собівартості різних видів видавничої продукції та роль редактора (журналіста) в цьому процесі.

Тема 8. Коректура

Поняття про техніку коректурних знаків. Загальні правила використання коректурних знаків. Групи коректурних знаків для текстових оригіналів. Коректурні знаки заміни. Коректурні знаки вставки і видалення. Різновиди знаків перестановки. Їх функціональність. Методика використання знаків зміни проміжків. Використання знаків шрифтових виділень та змін. Методика використання знаку відміни зробленого виправлення та знаків, що поєднують кілька вказівок.

Тема 9. Редакторська підготовка газетних, журнальних, рекламних та інформаційних видань

Розробка видавничої програми та роль редактора в цьому процесі. Суть „простого писання і редагування” (за Огієнком). „Принцип однаковості” як стиль конкретного видання. Загальна характеристика типології газетно-журнальних видань. Методика редагування газетно-журнальних видань. Методика редагування рекламних видань. Інформаційні видання. Редакторська підготовка складових тексту: заголовки, цитати

2. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Розділ 1. Видавнича справа та літературне редагування як складова культури								
Тема 1. Концепції витоків вітчизняного друкарства	6		2	4	8		2	6
Тема 2. Видавнича справа в Україні на сучасному етапі	12	2	2	8	8	2		6
Тема 3. Видавнича продукція та її види	6		2	4	12			12
Тема 4. Книга як основний предмет видавничої діяльності	12	2	2	8	8	2		6
Тема 5. Правове регулювання стосунків між видавцями, авторами, поліграфістами та реалізаторами	12	2	2	8	12			12
Разом за розділом 1	48	6	10	32	48	4	2	42
Розділ 2. Редакційно-видавничий процес і редакторська підготовка видань								
Тема 6. Головні складові редакційно-видавничого процесу	6		2	4	10			10
Тема 7. Редакторські професії та фахові вимоги до них. Економічний мінімум для редактора, видавця, журналіста	12	2	2	8	10	2		8
Тема 8. Коректура	6		2	4	8			8
Тема 9. Редакторська підготовка газетних, журнальних, рекламних та	18	2	4	12	14		2	12

інформаційних видань								
Разом за розділом 2	42	4	10	28	42	2	2	38
<i>Усього годин</i>	90	10	20	60	90	6	4	80

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Видавнича справа в Україні на сучасному етапі	2	2
2	Книга як основний предмет видавничої діяльності	2	2
3	Правове регулювання стосунків між видавцями, авторами, поліграфістами та реалізаторами	2	
4	Редакторські професії та фахові вимоги до них. Економічний мінімум для редактора, видавця, журналіста	2	2
5	Редакторська підготовка газетних, журнальних, рекламних та інформаційних видань	2	
Разом		10	6

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Концепції витоків вітчизняного друкарства	2	2
2	Видавнича справа в Україні на сучасному етапі	2	
3	Видавнича продукція та її види	2	
4	Книга як основний предмет видавничої діяльності	2	
5	Правове регулювання стосунків між видавцями, авторами, поліграфістами та реалізаторами	2	
6	Головні складові редакційно-видавничого процесу	2	
7	Редакторські професії та фахові вимоги до них. Економічний мінімум для редактора, видавця, журналіста	2	
8	Коректура	2	
9	Редакторська підготовка газетних, журнальних, рекламних та інформаційних видань	4	2
Разом		20	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Концепції витоків вітчизняного друкарства	4	6
2	Видавнича справа в Україні на сучасному етапі	8	6
3	Видавнича продукція та її види	4	12
4	Книга як основний предмет видавничої діяльності	8	6
5	Правове регулювання стосунків між видавцями, авторами, поліграфістами та реалізаторами	8	12
6	Головні складові редакційно-видавничого процесу	4	10
7	Редакторські професії та фахові вимоги до них. Економічний мінімум для редактора, видавця, журналіста	8	8
8	Коректура	4	8

9	Редакторська підготовка газетних, журнальних, рекламних та інформаційних видань	12	12
Разом		60	80

Індивідуальне практичне завдання

1. Зробити редактуру й коректуру шпальти одного з періодичних видань – **20 балів**.

8. Види контролю і система накопичення балів

У межах кожного контрольного розділу студент має засвоїти 1 тематичний розділ і має можливість набрати 30 балів за теоретичні знання та їхнє застосування на практиці

Індивідуальне практичне завдання студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом. Індивідуальне завдання подається у формі шпальти газети/журналу, на якій здійснено коректуру. Дослідження перевіряється на правильність використання коректурних знаків, наявність цікавих прикладів. **20 балів** виставляється за застосування всіх знаків (для текстів, ілюстрацій). Роботу студенти повинні здати за 10 днів до заліку. За порушення термінів знімаються **5 балів**.

За залік студент може отримати **20 балів** за перевірку теоретичних питань у вигляді тестів (**10 балів – 0,5 бала** за одну правильну відповідь) і за виконання практичного завдання (**10 балів за 5 завдань**), що свідчить про практичне застосування теоретичних знань.

Залік проводиться в **усній формі** з обов'язковою письмовою фіксацією відповіді та дати проведення, а також за підписом студента.

Підсумкова оцінка з дисципліни формується із загальної кількості набраних балів за результатами поточного контролю, індивідуального практичного завдання та заліку (див. таблиця).

Таблиця

	Вид контрольного заходу / кількість контрольних заходів / кількість балів	Кількість контрольних заходів		Кількість балів за 1 захід		Усього балів		
		денна форма	заочна	денна	заочна	денна	заочна	
1	Робота на практичних заняттях	10	2	5	10	50	20	
2	Контрольне тестування за результатами вивчення матеріалу <i>Розділу I</i>	1	1	5	20	5	20	
3	Контрольне тестування за результатами вивчення матеріалу <i>Розділу II</i>	1	1	5	20	5	20	
4	Підсумковий контроль	Усне опитування за вивченим матеріалом курсу	1	1	10	10	10	10
		Підсумкове тестування	1	1	10	10	10	10
		Індивідуальне практичне завдання, здане й захищене до заліку	1	1	20	20	20	20
Усього		15				100	100	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Законодавчі та нормативні документи:

1. Законодавство в світі книги: шляхи реалізації в Україні рекомендацій Ради Європи. Матеріали Міжнародної конференції. Київ, 21-22 квітня 1997 р. Київ, 1998. 120 с.
2. Законодавчі та нормативні документи України у сфері інформаційної політики, видавничої та бібліотечної справи. Тематична добірка. У 2-х ч. Ч.ІІ. Правове регулювання у сфері видавничої та бібліотечної діяльності. Київ, 2000. 234 с.
3. Видання. Основні види: Терміни та визначення. ДСТУ 3017-2015. Київ : Держстандарт України, 2015. 46 с.

Основна

1. Жадько В.О. Основи журналістики та редакційно-видавничої справи. Київ : СПД Жадько, 2005. 351 с.
2. Завгородня Л. В. Основи літературного редагування та коректури : навч. посіб. Черкаси : Брама – Україна, 2010. 164 с.
3. Крайнікова Т. С. Коректура: Підручник. Київ : Наша наука і культура, 2004. 252 с.
4. Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи: навч. посіб. Львів : Світ, 2012. 326 с.
5. Супрун Л.В. Основи видавничої справи : навч. пос. Вінниця : Едельвейс і К, 2008. 231 с.
6. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця: Практичний посібник. Київ : Наша культура і наука, 2005. 560 с.

Додаткова

1. Доля В. Неоднозначна ситуація з державною підтримкою. *Книжковий огляд*. № 4, 2001: <http://www.web-standart.net/magaz.php>
2. Запаско Я., Мацюк О., Стасенко В. Початки українського друкарства. Львів : Вид-во “Центр Європи”, 2000. 223 с.
3. Копистинська І. Книгорозповсюдження в Україні: стан і перспективи. *Друкарство*. 2003. № 3, С. 24–25.

4. Низовий М. Чи було книгодрукування в Україні до Івана Федорова? (Хто ставить це запитання і як на нього відповідають). *Вісник книжкової палати*. № 9. 2006. С. 32–37.
5. Огієнко І. Історія українського друкарства / Передмова, упоряд. і примітки М. Тимошика. Київ : Либідь, 1994. 448 с.
6. Регідайло. Н. Редакційно-видавничий процес підготовки і випуску видання. *Вісник Книжкової палати*. 2008. № 11. С.7-9.
7. Тимошик. Ситуація у видавничій сфері вийшла з-під контролю держави. *Друкарство*. 2000. №4. С. 4–7.
8. Шевченко В. Оформлення сучасного газетного видання: навч. посібник. Київ : Поліграфічна ділянка Інституту історії України НАН України, 2003. 344 с.
9. Шевченко В.Е. Авторські та видавничі оригінали. URL : <http://www.google.com.ua/search?hl=ru>

Інформаційні ресурси

1. Антонова С. и др. Редакторская подготовка изданий. URL : <http://www.hi-edu.ru/e-books/xbook082/01/>
2. Осипова Н. Редагування рекламних текстів з урахуванням професій їхніх авторів. URL : http://journ.lnu.edu.ua/vypusk7/n9-2/tele-and_radio_journalism-9-2-45.pdf

Погоджено

з навчальним відділом

О.В. Мисинська

« 10 » вересня 2019р